

Med Treareksepeditionen til Christian X's Land. Af Deltagere i Ekspeditionen. Redigeret af Gunnar Thorson. 281 S., 18×25 cm. Rigt illustreret. Gyldendal. København 1937. Pris 9,75 Kr.

Tolv af Deltagerne i Treareksepeditionen til Christian X's Land har udarbejdet hver sin Del af denne store og indholdsrige Beretning om det vældige Foretagende med dets mange Underafdelinger. Man faar en ypperlig Fremstilling (Gunnar Seidenfaden) af en moderne Ekspeditionsorganisation og af Livet til Søs og i Land, Sommer og Vinter, og paa visse Felter tillige nogle Oplysninger om det videnskabelige Arbejde og dets Resultater. Saaledes har Poul Gelting givet en god Fremstilling af visse vækst-økologiske Studier, Gunnar Thorson af zoologiske og dyre-økologiske Arbejder, Helge Larsen af eskimo-arkæologiske Arbejder og Thorvald Sørensen af Havisen.

De her nævnte videnskabelige Arbejder er imidlertid kun Ekspeditionens Udenværker. Det centrale Arbejde ligger paa to Felter, nemlig Kortlægningen og de geologiske Undersøgelser.

Kortlægningsarbejdet behandles af L. Bruhn i en meget velskrevet og oplysende Artikel, som bør sammenholdes med Bidrag af Thyge Johansen, Heinrich Nielsen og A. V. Petersen.

Om Ekspeditionens anden Hovedopgave, det geologiske Arbejde, hører man ikke ret meget. To svenske Videnskabsmænd, G. Säve-Söderbergh og H. G. Backlund, har leveret Bogens eneste geologiske Afsnit, i Overensstemmelse med at de Danskes Andel i det væsentlige har bestaaet i Assistent- og Haandlangerarbejde. Man kan i denne Forbindelse ikke undlade at beklage det for en udenforstaaende fuldkommen ubegribelige Forhold, at intet af Ekspeditionens geologiske Indsamlingsmateriale findes paa det Museum, hvor det rettelig hører hjemme, nemlig paa Universitetets Mineralogiske Museum.

Niels Nielsen.

Poul Nørlund: Wikingersiedlungen in Grönland. 138 S., 24×12 cm, 98 Tekstfigurer, 1 Kort. Curt Kabitsch Verlag. Leipzig 1937. Pris: R. M. 6,30.

Det er Videnskabsmandens ufravigelige Pligt at søge de ny Sandheder og at meddele sine Resultater paa en saadan Maade, at hans Fagfæller — samtidige og efterfølgende — kan bygge videre paa hans Værk, men hvis han formaar det, har han ydermere den Pligt, mundtligt og skriftligt, at oplyse sin Samtid om, hvad der udføres for de Midler og den Arbejdskraft, som Samfundet stiller til hans Raadighed, og derigennem gøre Ikke-Fagmanden delagtig i den store Oplevelse, at se den ny Viden blive til.

Det er af den største Værdi for en forsvarlig Popularisering, at Videnskabsmændene selv foretager denne Proces, men ikke alle er i Stand til at gøre det. Poul Nørlund har imidlertid den sjældne Evne at kunne skrive jævnt og enkelt, og dog saaledes, at de videnskabelige Krav om Nøjagtighed og Reservation ikke tilsidesættes, og saaledes, at Tingenes og Begivenhederne store Drama ikke opløses i uvederhæftig Buldren. Hans Bog: „De gamle Nordbobygder ved Verdens Ende“ er i saa Henseende et Mønsterarbejde.

I mere end 200 Aar har Nordboruinerne i Grønland vakt de Rejsendes Interesse, men den arkæologiske Orientering tog først sin Begyndelse med Daniel Bruuns Arbejde i 1896, og først efter 1921 har man foretaget de systematiske, arkæologiske Undersøgelser. Poul Nørlund ledede personligt Udgravningerne 1921—32, hvorefter Aage Roussell har ført Arbejdet videre, begge i Samarbejde med en Række danske og udenlandske Videnskabsmænd.

Resultatet er en Serie af monumentale Værker, rige i Indhold og fornemme i Udstyr. Paa samme Maade som Knud Rasmussens Samlinger har gjort København til et Centrum for Eskimoforskningen, har Poul Nørlunds og Aage Roussells Samlinger gjort Nationalmuseet til et Centrum for middelalderlig Arkæologi, idet Fundenes Rigdom, deres enestaaende Bevaringstilstand og den tekniske Dygtighed, hvormed de er optagne og konserverede, har muliggjort, at Nationalmuseets Samlinger paa dette Felt er noget aldeles enestaaende — een af vore store nationale Skatte.

Det er derfor meget glædeligt, at Poul Nørlund ogsaa over for en større Læsekreds end den, som behersker det danske Sprog, har faaet Lejlighed til i en almenfattelig Form at gøre Rede for sit videnskabelige Størværk.

Niels Nielsen.
